

Ljubljana, 11. 4. 2018

Sindikat vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije (SVIZ)Glavni odbor
Oražnova ulica 3
1000 Ljubljana**Zadeva: odgovor na vprašanja političnim strankam, dopis 28. 3. 2018**

Spoštovani,

spodaj odgovarjamo na vaš dopis, v katerem ste nas zaprosili za stališča glede urejanja področja vzgoje in izobraževanja. V uvodu naj poudarimo, da se v mnogočem strinjamo z vašimi izhodišči, stališči, veliko jih je tudi vključenih v naš program na področju izobraževanja, celoten program stranke Dobra država si lahko sicer pogledate na www.dobradrzava.si. Vsekakor pa se nam ne zdi ustrezno opredeljevanje strank do podrobnih zahtev posameznih sindikatov v predvolilnem času, vašo željo po tem pa vsekakor razumemo v smislu sindikalnega boja. Še manj se nam zdi ustrezno opredeljevanje do stavkovnih zahtev, ki ste jih posredovali odhajajoči vladi. Enostavno nimamo vseh podatkov in informacij, ki ste si jih izmenjali v pogajanjih, zato bi bilo takšno opredeljevanje milo rečeno neodgovorno.

Kot se načeloma lahko strinjamo z vami, se strinjamo tudi s premalo plačanimi bolniškimi sestram, gasilci, policisti, vojaki...in še kom. Strinjamo se, da v naši državi javni denar ni pravilno razporejen, da ga mnogo ponikne v korupcijskih luknjah. Strinjamo se tudi, da bo potrebno sistem plač v javnem sektorju temeljito prevetriti in posodobiti. V nadaljevanju vam posredujemo naša stališča glede izobraževalnega sektorja.

Izobraženo prebivalstvo je ključna konkurenčna prednost posamezne države. Kar se Slovenije tiče, se v domačih in mednarodnih analizah pogosto izpostavlja kakovost in usposobljenost delovne sile. Problem je v tem, ker se to večinoma nanaša na delovno silo v sektorjih, ki se borijo s prenizko dodano vrednostjo. Slovenija nujno potrebuje premik, preskok od države, ki je znana po »pridnih«
ljudeh, do države, ki je znana po inovativnih, sposobnih ljudeh.

Na nekaterih področjih novih tehnologij se to sicer že dogaja, žal spontano, brez sistemskih podpor mladim. Izobraževalni sistem bo potrebno iz nečesa, kar je samoumevno, prestaviti v območje jedra načrtovanja razvoja države. Namesto ukvarjanja s plačami, pogoji za delo učiteljev, profesorjev, se bo potrebno ukvarjati tudi z vsebinami, od vrtcev do fakultet. V nasprotnem primeru nas bo čas povozil, druge države pa prehiteli, sposobni domači kadri pa bodo še naprej uhajali v tujino.

Kaj torej hočemo v Dobri državi?*Na področju do-visokošolskega izobraževanja:*

- Vzpostaviti okolje za vodenje in poslovanje vrtcev in šol, ki bo tem ustanovam zagotovilo možnost osredotočanja na probleme vzgojno-izobraževalnega dela (informatizacija vodenja in upravljanja šol, poenostavitev postopkov, učinkovitejša organizacija vodenja in upravljanja.....).
- Zagotoviti pogoje za profesionalni razvoj strokovnih delavcev (prenova sistema napredovanja, sistemski ukrepi – učiteljem vrniti orodja, ki zagotavljajo profesionalno avtonomijo strokovnih delavcev; sprememba sistema nadaljnega izobraževanja strokovnih delavcev).

- Skrb za kakovost vzgojno-izobraževalnega dela tako na področju dosežkov učencev/dijakov (doseganje primerljivih standardov znanja) kot tudi na področju vzgojnih nalog vrtcev in šol (zagotavljanje spodbudnega in varnega šolskega okolja, krepitev socialnih kompetenc otrok in mladih...).
- Preprečiti ukrepe, ki spodbujajo socialno razslojevanje (učbeniška politika, šolska prehrana, vključevanje ekskurzij, izletov, šol v naravi, preko vsake mere ...).
- V osnovni šoli zagotoviti, da bodo znanja, ki so potrebna za 21. Stoletje (drug tuj jezik) ter dejavnosti pomembne za zdravje (gibanje, šport) umeščene v obvezni del kurikulumu. Jasneje je potrebno opredeliti del programa, ki ga država zagotavlja poleg obveznega dela kurikulumu. Ta del programa ne sme predstavljati le denimo varstva za otroke.
- Na vseh ravneh vzgojno-izobraževalnih programov je potrebno zagotoviti prostor za projektno delo (izvajanje konkretnih projektov- raziskovalnih, ustvarjalnih, kulturno umetniških....).
- Nujno rekonceptualizirati vključevanje otrok s posebnimi potrebami (premislek o vključevanju glede na programe, sprememba postopkov usmerjanja, oblike pomoči...).

Na področju visokega šolstva:

- Odpiranje visokošolskega prostora navzven (internacionalizacija, fleksibilnost sistema).
- Povezavo v trikotnik znanja (visoko šolstvo – znanost – gospodarstvo) – vzpostavitev podpornega okolja za ustvarjanje teh možnosti (projektne naloge, prehod kadrov, priznavanje znanj pridobljenih v projektne delu z gospodarstvom v okviru študija.....).
- Ponoven premislek o akreditacijskem sistemu (število programov, koncesije...) in sistemu ugotavljanja kakovosti (NAKVIS).
- Razmislek o razmerju med javnim in zasebnim (financiranje študijskih programov zasebnih ustanov iz javnih sredstev).
- Vzpostavitev podpornega okolja za profesionalni razvoj strokovnih delavcev (habilitacijski sistem.....).
- Implementacijo določil Resolucije o Nacionalnem programu visokega šolstva.
- Povečanje avtonomije univerzitetnega prostora ob hkratnem povečanju odgovornosti in mehanizmov notranje akademske samokontrole (vključno s transparentnostjo).
- Stimulativen zaposlitveni sistem – fleksibilna kombinacija pedagoškega, raziskovalnega in aplikativnega dela ob jasni definiciji javne službe in transparentnem določanju plačne politike na univerzah.
- Skrb za mlade kadre, možnost angažiranja najboljših kadrov tudi iz tujine in izpopolnjevanje naših kadrov v tujini.

Na področju znanosti:

- Krepitev celotnega spektra raziskav, vključno s temeljnimi raziskavami, ki omogočajo dolgoročno mednarodno konkurenčnost znanosti.
- Vključevanje v povezave velikih mednarodnih infrastruktur (ESFRI) in aktivno sodelovanje v ključnih institucijah (npr. CERN, ESA...).
- Večjo odprtost pretoka idej, znanja med izobraževalnimi, raziskovalnimi institucijami in gospodarstvom (povezovanje šol, fakultet, raziskovalnih institucij ter okolja/gospodarstva).
- Učinkovito povezovanje v trikotniku znanja in vzpostavitev pogojev za prehod znanja in ljudi med raziskavami, visokim šolstvom in gospodarstvom.
- Prenova normativnega okvirja in implementacija Raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije.
- Povezavo področja raziskav s tehnologijo in inovacijami – ponovni zagon samostojne tehnološke agencije (TIA).
- Jasna določitev vloge in statusa javnih raziskovalnih institutov (vprašanja povezana z določitvijo nalog in stabilnim financiranjem tistega dela instituta, ki opravlja naloge iz določene pristojnosti...).
- Povezovanje javnih raziskovalnih inštitutov in univerz v raziskovalnem in pedagoškem delu.

- Vzpostavitev mednarodno konkurenčnega in za posameznika stimulativnega okolja za raziskave.
- Vzpostavitev sistema financiranja sklopov večjih raziskav (centrov), ki jim je potrebno zagotoviti ustrezno dolgoročnost in stabilnost.
- Stabilnost proračunskih sredstev in postopni dvig le-teh do ravni določene v RISS, v skladu z javno-finančnim okvirjem države.

Ker gre absolutno za ključen družbeni sistem, bomo v skladu z našimi usmeritvami zagotovili izobraževalni sistem, ki bo usmerjen v sodobno digitalno družbo v okviru četrte industrijske revolucije. V okviru projektne pisarne v kabinetu predsednika vlade bomo oblikovali posebno področje izobraževanja, kot področja posebnega pomena za razvoj države. Programe na vseh stopnjah bomo tudi prilagodili vsebinam za prehod trajnostno družbo.

Za dodatne informacije smo na voljo.

Lep pozdrav.

Peter Jamnikar
Generalni sekretar stranke Dobra država